

3. Микола Леонтович. Спогади, листи, матеріали / упоряд. В.Ф. Іванов. – Київ : 1982. 238 с.
4. Сухомлинський В.О. Вибрані твори в п'яти томах. Київ : Радянська школа. 1977. Т. 3. 649 с.
5. Хоменко А. Національне виховання особистості у педагогічній спадщині М. Д. Леонтовича. *Педагогічні науки*. Полтава. 2014. Вип. 60. С. 58-65.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-57>

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА КОМУНІКАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Рапава Р. Б.

викладач кафедри англійської мови

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,

аспірантка кафедри педагогіки

Харківський національний педагогічний університет

імені Г. С. Сковороди

м. Харків, Україна

Використання сучасних інформаційних і комунікаційних педагогічних технологій (ІКПТ) в навчанні є нагальною потребою і одночасно проблемою в системі освіти. Активно розвиваються процеси інформатизації освіти, які служать засобом для збільшення продуктивності праці викладачів і учнів, раціональним способом підвищення ефективності та інтенсифікації навчання і самонавчання, механізмом забезпечення якісної освіти.

Сучасний педагог повинен бути підготовлений до застосування засобів інноваційних педагогічних технологій (ІПТ) в професійній діяльності в якості як засобів навчання, так і організації своєї діяльності. І така підготовка одна з основних задач післядипломної освіти педагогічних кадрів будь-якого профілю.

Існуюча в даний час система підвищення кваліфікації (ПК) і методичної підтримки викладача в галузі інформатики та ІКПТ не завжди здатна забезпечити готовність вчителя до активного

використання існуючих інформаційних ресурсів, нових засобів ІКПТ у своїй професійній діяльності, що затримує підвищення якості навчання. Новий підхід до організації підвищення кваліфікації викладача в області ІКПТ повинен спиратися на принцип «майбутнє для теперішнього» [3].

Метою процесу підвищення кваліфікації при такому підході є задоволення освітнього запиту вчителя, здійснення методичної підтримки у вирішенні ним завдань професійної діяльності на основі засобів ІКТ та ІКПТ, надання допомоги в оволодінні вміннями, які сприятимуть вирішенню певних життєвих проблем педагога. Результативність цих процесів визначається викладачем спільно з тим хто навчається і відображає ступінь реалізації запланованої спільної діяльності по реалізації програми підвищення кваліфікації.

Серед основних напрямків підвищення кваліфікації педагогів слід особливо відзначити навчання їх роботі в умовах телекомунікаційного середовища, що дозволить їм у професійній діяльності здійснювати доступ до інформації на сучасному рівні. Комп'ютер, підключений до мережі Інтернет, являє педагогам такі можливості [2]: організувати спільну навчально-дослідну діяльність з учнями і педагогами всього світу; під'єднуватися до світових бібліотек, баз даних; використовувати в своїй діяльності більш широкий спектр навчальних і методичних матеріалів; підвищувати свою кваліфікацію шляхом навчання в вищих навчальних закладах, що пропонують мережеві програми дистанційного навчання; підтримувати професійні контакти з колегами, з методичними установами та т. д.

Одним з можливих шляхів впровадження телекомунікаційних форм взаємодії педагогічного колективу, що сприяє ефективному творчому спілкуванню педагогів, є цілеспрямоване формування системи підтримки освітнього процесу засобами інтернет-технологій, що включає в себе, зокрема, створення веб-ресурсу як інструменту повсякденному навчально-методичної та організаційної діяльності викладача, а також теоретико-практичну підготовку педагога вузу до участі в створенні вузівського веб-ресурсу і його використання в ході повсякденної професійної діяльності.

Переваги використання інформаційних технологій в освітньому процесі пов'язані з тим, що вони допомагають слухачам здійснити процес комунікації та взаємодії, надати доступ до інформаційних ресурсів в найбільш зручному форматі, а також підвищити мотивацію до здійснюваної діяльності. Для педагога використання інформаційних технологій надає широкі можливості проектування навчального середовища, реалізації принципово нових форм і методів навчання,

розвитку особистості учня, творчого пошуку і організації спільної роботи дітей, розробки і вибору оптимальних форм навчання.

Інформаційні технології дозволяють використовувати комп'ютер в декількох якостях: джерела інформації, пов'язаної з новітніми науковими відкриттями і технічними досягненнями; пристрою, за допомогою якого можна переглянути і відібрати для навчальних занять комп'ютерні демонстрації дослідів і явищ, навчальні програми для моделювання процесів; засоби відбору та складання навчальних програм для відпрацювання певних умінь і підготовки тестів для діагностичного (первинного), проміжного, тематичного, підсумкового контролю (Самоконтролю). Комп'ютер може використовуватися на всіх етапах процесу навчання: придбання нових знань, умінь, навичок, їх закріплення, контролю. при цьому він може виконувати різні функції: педагога, наочного посібника (з можливостями мультимедіа і телекомунікації), робочого інструменту, об'єкта навчання, ігрового середовища, тренажера і ін [1, с. 90].

У нових умовах роль учня як споживача навчальної інформації змінюється. Учень, приймаючи рішення, з одного боку, надає керуючий вплив на систему, а з іншого боку, він сам є об'єктом управління. Учень отримує можливість для самостійної інформаційної діяльності: пошуку та аналізу інформації, її обробки, продукування і передачі.

Завдання інформатизації освіти.

Найважливішими завданнями інформатизації освіти є:

1. Підвищення якості підготовки фахівців на основі використання у навчальному процесі інформаційних технологій.
2. Упровадження активних методів навчання, підвищення творчої та інтелектуальної складової.
3. Інтеграція різноманітних видів навчальної діяльності.
4. Адаптація технологій навчання до індивідуальних особливостей студентів.
5. Розробка нових технологій навчання, що сприяють активації пізнавальної діяльності всіх, хто навчається, підвищують мотивацію на основі засобів і методів інформаційно-комунікаційних технологій до їх використання у професійній діяльності.
6. Забезпечення неперервності і наступності в навчанні.

Як показують практика і спеціальні дослідження, швидкі темпи розвитку техніки і технологій призводять до постійних змін структури, видів навчальної діяльності та форм інформаційної взаємодії освітнього призначення між учнем, учителем і засобами ІКТ. Однак ефективність використання засобів навчання, що функціонують на базі ІКТ, залежить від того, наскільки широко реалізовані в них дидактичні

можливості сучасних технологій, а також від кваліфікації вчителя, рівня готовності учнів до застосування цих засобів, наявності методичної документації [4, с. 88].

Узагальнюючи сказане, можна зазначити, що головною метою підвищення кваліфікації вчителів є розвиток та удосконалення їх інформаційно-комунікаційної компетентності, а цілі та завдання підвищення кваліфікації вчителів підпорядковані цілеспрямованому поглибленню та розширенню знань, практичних умінь та навичок, набуттю професійного досвіду, що обумовлений особливостями освітньої діяльності вчителів та потребами інформаційного суспільства.

У контексті неперервного професійного розвитку вчителів, подальшого дослідження потребує запровадження інноваційних технологій навчання дорослих, технологій дистанційного навчання та організаційних форм неформальної освіти в післядипломну педагогічну освіту, створення інформаційно-освітнього середовища підвищення кваліфікації вчителів і тощо.

Література:

1. Алешко, Р.Ф. Роль и место компьютерных технологий в системе общего среднего образования / Р.Ф. Алешко // Образовательные технологии в современной школе: материалы респ. науч.-практ. конф., 31 окт. 2003 г. I редкол.: Н.К. Катович и др. – Минск: НИО, 2004. – С. 89-91.

2. Маркова Л.А. Формы и методы изучения ИКТ в системе повышения квалификации педагогов // Информатика и образование. № 10. 2009. С. 125.

3. Пак. Н.И. Проективный подход в обучении как информационный процесс: Монография/ Краснояр. гос. пед ун-т им. В.П. Астафьева. Красноярск, 2008.

4. Захар О. Г. Інноваційні педагогічні технології в системі підвищення кваліфікації вчителів / О. Г. Захар // Інноваційні комп'ютерні технології у вищій школі: матеріали V науково-практичної конференції. м. Львів, 18–20 листопада 2014 року / Відп. за випуск Л. Д. Озірковський. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. – С. 87–93.